

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาปล่อยนักโทษก่อนกำหนด¹

วินัย ราชสงค์²

การศึกษาเรื่องปัญหากฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาปล่อยนักโทษก่อนกำหนด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาปล่อยนักโทษก่อนกำหนด โดยการปล่อยนักโทษก่อนกำหนด หมายถึงการปล่อยนักโทษก่อนครบกำหนดโทษตามคำพิพากษาของศาลภายใต้เงื่อนไขของการคุมประพฤติที่กำหนด โดยการปล่อยนักโทษก่อนกำหนดนี้มีที่มาจากกรณีลดวันต้องโทษจำคุก ซึ่งเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดและการได้รับการพักการลงโทษตามประโยชน์ที่ทางราชการให้แก่นักโทษเด็ดขาดที่มีความประพฤติดี มีความก้าวหน้าทางการศึกษา ทำงานเกิดผลดีแก่เรือนจำหรือทำความชอบแก่ทางราชการเป็นพิเศษ

จากการศึกษาทำให้ทราบว่า หลักเกณฑ์ในการพิจารณาปล่อยนักโทษก่อนกำหนดยังไม่ชัดเจน สรุปได้ดังนี้

ปัญหาประการแรก ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดระยะเวลาเพื่อความปลอดภัยของสังคม ประเทศไทยมิได้มีการกำหนดระยะเวลาเพื่อความปลอดภัยของสังคมไว้ในกฎหมายแต่ประการใด แต่ก็มีกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลดวันต้องโทษที่ทำให้นักโทษเด็ดขาด สามารถออกจากเรือนจำก่อนกำหนดได้ดังที่ปรากฏความในมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับประโยชน์ของผู้ต้องขังไว้ว่า นักโทษเด็ดขาดคนใดที่แสดงให้เห็นว่ามีความประพฤติดี มีความอดสาหะ ความก้าวหน้าในการศึกษาและการทำงานเกิดผลดี หรือทำความชอบแก่ทางราชการเป็นพิเศษอาจได้รับประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ (5) ลดวันต้องโทษจำคุกให้เดือนละไม่เกินห้าวัน แต่การลดวันต้องโทษจำคุกจะพึงกระทำได้ต่อเมื่อนักโทษเด็ดขาดได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือนหรือหนึ่งในสามของกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้นแล้วแต่อย่างใดจะมากกว่าหรือไม่น้อยกว่าสิบปี ในกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษมีกำหนดเวลา ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุก และ (7) พักการลงโทษเมื่อนักโทษเด็ดขาดได้รับโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือนหรือหนึ่งในสามของกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้นแล้วแต่อย่างใดจะมากกว่า หรือไม่น้อยกว่าสิบปี ในกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลาและกำหนดระยะเวลาที่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขให้กำหนดเท่ากับโทษ

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาปล่อยนักโทษก่อนกำหนด โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาคือรองศาสตราจารย์ประเสริฐ ตัญญี และคณะกรรมการสอบคือ ผู้รองศาสตราจารย์ ดร. พันธุ์เทพ วิฑิตอนันต์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ปวีศร เลิศธรรมเทวี

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (พังงา) คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ที่ยังเหลืออยู่ ทั้งนี้ ในการคำนวณระยะเวลาพักการลงโทษ ถ้ามีวันลดวันต้องโทษจำคุกตาม (6) ให้นำมารวมกับระยะเวลาในการพักการลงโทษด้วย โดยในการพักการลงโทษให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ

ปัญหาคือ บทกฎหมายไทย ซึ่งไม่มีการกำหนดระยะเวลาเพื่อความปลอดภัยของสังคมเอาไว้ ทำให้ผู้ต้องขังจะกระทำความผิดคดีร้ายแรงไม่ว่าในลักษณะใด เช่น คดีฆ่าคนตายโดยเจตนา ฆ่าคนตายโดยไตร่ตรองไว้ก่อน การฆ่ากบฏ เป็นต้น และถึงแม้ศาลมีคำพิพากษาให้จำคุกตลอดชีวิต แต่เมื่อผู้ต้องขังจำคุกมาเป็นเวลาครบ 10 ปี แล้ว ก็สามารถได้รับวันลดวันต้องโทษได้ตามเงื่อนไขเดียวกับผู้กระทำความผิดฐานอื่น เป็นผลทำให้ผู้กระทำความผิดที่มีคำพิพากษาจำคุกตลอดชีวิตจากการกระทำความผิดในคดีร้ายแรงถูกจำคุกจริงโดยเฉลี่ยเพียง 14 ปี เท่านั้น ทำให้เกิดปัญหาตามมาหลายประการ ประการแรกคือ ประชาชนทั่วไปเกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยเพราะหวั่นเกรงว่า ผู้ต้องขังในคดีร้ายแรงที่ได้รับการปล่อยตัวก่อนกำหนดจะกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกซึ่งไม่ว่าบุคคลใดในสังคมก็อาจตกเป็นเหยื่อได้ ประการที่สอง ประชาชนทั่วไปเห็นว่า ผู้ต้องขังมิได้รับโทษสาสมกับการกระทำความผิดที่ตนเองได้ก่อขึ้น

ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า ในคดีร้ายแรงหรือคดีอุกฉกรรจ์หรือคดียาเสพติด ที่ศาลมีคำพิพากษาลงโทษให้จำคุกจำเลยมีกำหนดโทษสูง เช่น ตั้งแต่ 30 ปี ขึ้นไป หรือจำคุกตลอดชีวิตนั้น สมควรมีการกำหนดให้ผู้ต้องขังมีสิทธิได้รับวันต้องโทษได้ต่อเมื่อจำคุกมาแล้วไม่น้อยกว่า 20 ปี เพื่อให้บทกฎหมายไทยสอดคล้องกับกฎหมายต่างประเทศ รวมถึงเพื่อเป็นการคำนึงถึงสิทธิของผู้เสียหายและสังคมที่สมควรได้รับความปลอดภัยและความเป็นธรรมจากกระบวนการยุติธรรมมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า ผู้ต้องขังได้รับโทษจนสาสมกับการกระทำความผิดที่ก่อขึ้นก่อนจะได้รับการลดหย่อนผ่อนโทษจนสามารถออกจากเรือนจำได้

ปัญหาประการที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกและการพักการลงโทษจำคุก

1) ปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุก

กฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาดและเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. 2562 ข้อ 29 แห่งกฎกระทรวงฯ กำหนดให้คณะทำงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกประจำเรือนจำ ประกอบด้วย ผู้บัญชาการเรือนจำเป็นประธาน ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมคุมประพฤติ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เจ้าพนักงานเรือนจำ 2 คน เป็นคณะทำงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกประจำเรือนจำ

หลังจากคณะทำงานพิจารณาการลดวันต้องโทษจำคุกแล้ว เสนอความเห็นต่ออธิบดี ก่อนเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกพิจารณาอนุมัติให้ปล่อยตัว ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 32 แห่ง กฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาดและเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดได้รับการลด

วันต้องโทษจำคุกหรือพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. 2562 โดยความเห็นของ คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกถือเป็นที่สุด

จากกระบวนการพิจารณาลดวันต้องโทษจำคุกดังที่กล่าวไปข้างต้น เห็นได้ว่า ผู้มีอำนาจพิจารณาลดวันต้องโทษจำคุกให้แก่ผู้ต้องขังคือ คณะทำงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกประจำเรือนจำ โดยมีผู้บัญชาการเรือนจำเป็นประธาน ขณะเดียวกันได้มีการกำหนดมาตรการกลั่นกรองการพิจารณาของคณะทำงานคือ คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุก ซึ่งมีได้กำหนดอย่างชัดเจนว่า คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาลดวันต้องโทษจำคุกประกอบด้วยบุคคลใด มีเพียงมาตรา 52 (5) แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ประกอบมาตรา 14 กำหนดให้คณะกรรมการราชทัณฑ์เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุก

ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกนั้น อย่างน้อย ควรประกอบไปด้วยผู้แทนจากสำนักงานอัยการสูงสุดด้วย เพื่อให้อัยการสูงสุดได้เข้าไปมีส่วนพิจารณากลั่นกรองความเห็นของคณะทำงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกประจำเรือนจำเพื่อให้การลดวันต้องโทษที่มีผลเป็นการปล่อยตัวนักโทษในคดีร้ายแรงนั้น ต้องได้รับพิจารณากลั่นกรองอย่างถี่ถ้วนรอบด้านจากทุกฝ่าย รวมถึงควรมีการให้ความสำคัญกับสิทธิของผู้เสียหายเกี่ยวกับคดีที่ตนเองเป็นผู้เสียหายด้วย โดยกำหนดให้การพิจารณาลดวันต้องโทษให้แก่ผู้ต้องขังในคดีร้ายแรงคดีใดที่มีผลทำให้ผู้ต้องขังได้รับการปล่อยตัวก่อนกำหนด คณะทำงานและคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุก ต้องรับฟังความเห็นของผู้เสียหายประกอบการพิจารณาดังกล่าวด้วย เพื่อให้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้อำนาจในการพิจารณาปล่อยตัวนักโทษก่อนกำหนดนั้นมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

2) ปัญหาเกี่ยวกับคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยพักการลงโทษ

ข้อ 45 แห่งกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. 2562 กำหนดให้มีคณะทำงานเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษประจำเรือนจำ ประกอบด้วย ผู้บัญชาการเรือนจำเป็นประธาน ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมคุมประพฤติ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และเจ้าพนักงานเรือนจำ ซึ่งผู้บัญชาการเรือนจำแต่งตั้งจำนวนสองคน เป็นคณะทำงาน และให้เจ้าพนักงานเรือนจำ คนหนึ่งเป็นเลขานุการ

ข้อ 46 แห่งกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. 2562 กำหนดให้คณะทำงานดำเนินการตรวจสอบรายชื่อนักโทษเด็ดขาดที่สมควรได้รับการพักการลงโทษและเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องแล้วเสนอความเห็นต่อผู้บัญชาการเรือนจำ ข้อ 47 ให้ผู้บัญชาการเรือนจำเสนอรายชื่อนักโทษเด็ดขาดที่สมควรได้รับการพักการลงโทษพร้อมความเห็นต่ออธิบดีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยอธิบดีอาจตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณากลั่นกรองก่อนเสนอความเห็นได้ กรณีที่อธิบดีไม่เห็น

ด้วยกับความเห็นของคณะทำงานตามข้อ 45 ให้ทำความเห็นแย้ง แล้วส่งเรื่องกลับไปให้คณะทำงานพิจารณา ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ผู้บัญชาการเรือนจำได้รับเรื่อง หากไม่สามารถดำเนินการภายใน กำหนดระยะเวลาดังกล่าวได้ให้ขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินสิบห้าวัน เมื่อคณะทำงานตามข้อ 45 พิจารณา เสร็จแล้ว ให้ทำความเห็นแจ้งอธิบดีทราบ เพื่อเสนอความเห็นต่อคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการ พักการลงโทษพิจารณา

ข้อ 48 กำหนดให้อธิบดีกำกับดูแลการคัดเลือกนักโทษเด็ดขาดซึ่งจะได้รับการพักการลงโทษ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ โดยนักโทษเด็ดขาดซึ่งจะได้รับการพักการ ลงโทษจะต้องเป็นผู้ที่สามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นได้ และข้อ 49 เมื่ออธิบดี พิจารณาความเห็นของคณะทำงานตามข้อ 45 และเห็นชอบด้วย ให้เสนอความเห็นต่อคณะอนุกรรมการเพื่อ พิจารณาพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษพิจารณาอนุมัติการพักการลงโทษ

จากข้อกำหนดข้างต้นเห็นได้ว่า กระบวนการที่นำมาใช้ในการพิจารณาพักการลงโทษนั้น จุดเริ่มต้นมาจากคณะทำงานเพื่อพิจารณาพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษประจำเรือนจำ ซึ่ง เสนอรายชื่อนักโทษ เด็ดขาดตามขั้นตอน ตามลำดับคือ คณะทำงานเสนอต่อผู้บัญชาการเรือนจำ เมื่อผู้บัญชาการเรือนจำให้ความ เห็นชอบก็เสนอต่ออธิบดี และหากอธิบดีเห็นชอบด้วยก็เสนอต่อคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาพิจารณา พักการลงโทษพิจารณา แต่ไม่ได้มีการกำหนดว่า คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาพิจารณา พักการลงโทษนั้น ประกอบด้วยบุคคลใดและมีการกำหนดให้มีตัวแทนจากอัยการสูงสุดมาร่วมเป็นคณะอนุกรรมการด้วย หรือไม่

ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าการพิจารณาพักการลงโทษจึงสมควรให้ผู้แทนจากอัยการสูงสุดเข้าร่วม พิจารณาด้วย เช่นเดียวกับคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาพิจารณา พักการลงโทษ

3) ปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การประเมินนักโทษก่อนปล่อยตัว

กฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาดและเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดได้รับการลด วันต้องโทษจำคุกหรือพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. 2562 ข้อ 28 กำหนดไว้ว่าการ พิจารณาปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดจากการลดวันต้องโทษจำคุกให้นำเหตุปัจจัยดังต่อไปนี้มาพิจารณาด้วย (1) ระยะเวลาการคุมประพฤติ (2) ความน่าเชื่อถือและความเหมาะสมของผู้อุปการะในการควบคุมดูแลนักโทษ เด็ดขาดให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขจนกว่าจะพ้นโทษ(3)ผลกระทบด้านความปลอดภัยของสังคม (4) มีพฤติการณ์ ในระหว่างถูกคุมขังจนน่าเชื่อว่าได้กลับตนเป็นคนดี

เห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าว ถึงแม้จะมีการกำหนดเหตุปัจจัยหลายประการมาใช้ในการ พิจารณาว่าสมควรปล่อยตัวนักโทษจากการลดวันต้องโทษจำคุกหรือไม่ แต่กลับไม่ได้กำหนดให้นำปัจจัยอีก หลายประการมาพิจารณาร่วมด้วย ส่งผลทำให้นักโทษบางรายที่ได้รับการพิจารณาปล่อยตัวก่อนกำหนด กลับไปกระทำความผิดซ้ำ นอกจากนี้ยังพบว่า มิได้นำผลกระทบที่มีต่อผู้เสียหายมาเป็นปัจจัยที่ต้องพิจารณา ด้วยแต่ประการใด แสดงให้เห็นว่า หลังจากที่ผู้ต้องขังได้รับการจำคุกในคดีแล้ว กฎหมายได้ให้ความสำคัญ

กับสิทธิของผู้ต้องขังแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับสิทธิของผู้เสียหาย ซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิดของผู้ต้องขังมากที่สุด ซึ่งอาจส่งผลทำให้ผู้เสียหายรู้สึกว่าคุณเองไม่ได้รับความเป็นธรรมจากกระบวนการยุติธรรมและผู้กระทำความผิดมิได้รับโทษได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดที่ตนได้ก่อขึ้นกับตัวของผู้เสียหายและสังคม

ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า ควรมีการปรับปรุงหลักเกณฑ์ดังกล่าว เพื่อให้การพิจารณาลั่นกรองว่าผู้ต้องขังรายใดสมควรที่จะได้รับการปล่อยตัวก่อนกำหนดมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น สังคมได้รับความปลอดภัยและผู้เสียหายมีความรู้สึกว่าคุณเองได้รับความเป็นธรรมจากกระบวนการยุติธรรมอย่างเพียงพอ ทั้งนี้ให้นำบทกฎหมายของสหรัฐอเมริกาและเครือรัฐออสเตรเลียมาใช้เป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายดังกล่าว

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาปล่อยนักโทษก่อนกำหนด ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1) ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดระยะเวลาเพื่อความปลอดภัยของสังคม

(1) ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 มาตรา 52 (5) และ (7) โดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้แทน

(5) ลดวันต้องโทษจำคุกให้เดือนละไม่เกินห้าวัน แต่การลดวันต้องโทษจำคุกพึงจะกระทำได้อีกเมื่อนักโทษเด็ดขาดได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือน หรือหนึ่งในสามของกำหนดโทษตามหมายศาล ในขณะนั้นแล้วแต่อย่างใดจะมากกว่า หรือไม่น้อยกว่ายี่สิบปี ในกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลา ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุก

(7) พักการลงโทษ เมื่อนักโทษเด็ดขาดได้รับโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือนหรือหนึ่งในสามของกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้นแล้วแต่อย่างใดจะมากกว่าหรือน้อยกว่ายี่สิบปี ในกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลาและกำหนดระยะเวลาที่จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขให้กำหนดเท่ากับกำหนดโทษที่ยังเหลืออยู่ ทั้งนี้ ในการคำนวณระยะเวลาการพักการลงโทษ ถ้ามีวันลดโทษต้องโทษจำคุกตาม (6)ให้นำมารวมกับระยะเวลาในการพักการลงโทษโดยในการพักการลงโทษให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการพักการลงโทษ

(2) ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการแก้ไขกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. 2562 ข้อ 26 โดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้แทน

ข้อ 26 นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือนหรือหนึ่งในสามของกำหนดโทษตามหมายศาลในขณะนั้นแล้วแต่อย่างใดจะมากกว่า หรือน้อยกว่า

ยี่สิบปีในกรณีที่ต้องโทษจำคุกตลอดชีวิตที่มีการเปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุกมีกำหนดเวลา อาจได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกตามชั้นและตามจำนวนวัน ดังต่อไปนี้

- (1) ชั้นเยี่ยม เดือนละห้าวัน
- (2) ชั้นดีมาก เดือนละสี่วัน
- (3) ชั้นดี เดือนละสามวัน

นักโทษเด็ดขาดซึ่งกระทำผิดวินัยจะไม่ได้รับประโยชน์จากการสะสมวันลดวันต้องโทษจำคุกตามชั้นเฉพาะเดือนที่กระทำผิดวินัย

ทั้งนี้ ข้อเสนอการแก้ไขพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 และกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. 2562 ดังกล่าวข้างต้นจะทำให้สังคมมีความรู้สึกปลอดภัยจากผู้กระทำผิดในคดีร้ายแรงมากยิ่งขึ้น กฎหมายไทยมีการกำหนดระยะเวลาการลงโทษจำคุกขั้นต่ำอย่างเหมาะสมกับความร้ายแรงของการกระทำผิดของผู้ต้องขัง ลดความกดดันจากสังคม และทำให้บทกฎหมายไทยสอดคล้องกับกฎหมายของนานาประเทศมากยิ่งขึ้น

2) ปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกและการพักการลงโทษจำคุก

ผู้ศึกษาขอเสนอให้คณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุก และคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยพักการลงโทษจำคุก ตามกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด และเงื่อนไขที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกหรือการพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. 2562 อย่างน้อยประกอบไปด้วยผู้แทนจากสำนักงานอัยการสูงสุด

ทั้งนี้เพื่อให้สำนักงานอัยการสูงสุด ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาลั่นกรองความเห็นของคณะทำงานในการลดวันต้องโทษจำคุกและการพักการลงโทษจำคุกให้แก่ผู้ต้องขังอีกส่วนหนึ่ง เพื่อให้การพิจารณาลดวันต้องโทษจำคุกและพักการลงโทษจำคุกให้แก่ผู้ต้องขังได้รับการพิจารณาโดยละเอียดรอบคอบมากยิ่งขึ้น โดยคำนึงถึงความปลอดภัยสาธารณะเป็นสำคัญ

3) ปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การประเมินนักโทษก่อนปล่อยตัว

ผู้ศึกษาขอเสนอให้มีการแก้ไข ข้อ 28 แห่งกฎกระทรวงกำหนดประโยชน์ของนักโทษเด็ดขาด ซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษหรือพักการลงโทษและได้รับการปล่อยตัวต้องปฏิบัติ พ.ศ. 2562 โดยใช้ถ้อยคำต่อไปนี้แทน

ข้อ 28 การพิจารณาปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดจากการลดวันต้องโทษจำคุก ให้นำเหตุปัจจัยดังต่อไปนี้มาพิจารณาด้วย

- (1) ระยะเวลาการคุมประพฤติ

(2) ความน่าเชื่อถือและความเหมาะสมของผู้ประกอบการในการควบคุมดูแลนักโทษเด็ดขาด ให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขจนกว่าจะพ้นโทษ

(3) ผลกระทบด้านความปลอดภัยของสังคม

(4) มีพฤติกรรมในระหว่างถูกคุมขังจนน่าเชื่อได้ว่าได้กลับตนเป็นคนดี

(5) รายงานให้คำปรึกษาและการประเมินด้านจิตวิทยา

(6) ผู้เสียหายจากการกระทำความผิด

(7) ความร้ายแรงของการกระทำความผิดที่ได้กระทำขึ้น

(8) ข้อสังเกตของศาลขณะที่ทำการพิพากษา

(9) โอกาสกลับไปกระทำความผิดซ้ำ

(10) ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติตามเงื่อนไขของทัณฑ์บน

(11) ข้อพิจารณาอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดจากการลดวันต้องโทษจำคุก ทั้งนี้ เพื่อให้กระบวนการลดวันต้องโทษจำคุกให้ความสำคัญแก่สิทธิของผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำของผู้ต้องขังมากที่สุด โดยกำหนดให้ได้รับรู้ถึงกระบวนการพิจารณาให้สิทธิประโยชน์ใดๆ แก่ผู้ต้องขังรวมถึงสิทธิได้รับการปล่อยตัวก่อนกำหนดและเงื่อนไขอื่นๆ โดยคณะทำงานและคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยลดวันต้องโทษจำคุกต้องรับฟังความเห็นรวมถึงผลกระทบที่ผู้เสียหายได้รับจากการกระทำของผู้ต้องขังประกอบการพิจารณาดังกล่าวด้วย

เอกสารอ้างอิง

กฤษฎพงศ์ พุทธะภูทและคณะ. โครงการวิจัย การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบงานราชทัณฑ์ไทย

เปรียบเทียบประเทศมาเลเซีย. กรุงเทพฯ : สถาบันอาชีวศึกษาและการบริหารงานยุติธรรม

มหาวิทยาลัยรังสิต และ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, 2562.

ณรงค์ ใจหาญ. กฎหมายอาญาว่าด้วยโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2543.

นันทิ จิตสว่าง. หลักทัณฑ์วิทยา : หลักการวิเคราะห์ระบบราชทัณฑ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพิบูลสงเคราะห์, 2545.

ปราโมทย์ เสริมศีลธรรม. หลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษทางอาญา ภายใต้โครงการสนับสนุนสารสนเทศ เพื่อการทำงานของสมาชิกรัฐสภา. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า, 2564.

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560. กรุงเทพฯ : กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักงานการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2561.

อนันต์ ลิขิตชนสมบัติ. มาตรการการลงโทษทางอาญาแก่ผู้กระทำความผิดในคดีสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม, 2557.